

Høringssvarnotat vedr. bekendtgørelse om konditionalitet og social konditionalitet for 2026 (bkg. til ikrafttræden 1. juli 2026)

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) sendte den 21. maj 2026 udkast til ny bekendtgørelse om konditionalitet og social konditionalitet for 2026 i høring med frist for høringssvar den 11. juni 2026.

Der er modtaget bemærkninger fra:

- 1) Bæredygtigt Landbrug den 9. juni 2026.
- 2) Landbrug & Fødevarer den 11. juni 2026.

Høringssvar	Opfølgning
Bemærkninger til ny undtagelse for udtagne arealer fra GLM 6-jorddækkekravet	
Bæredygtigt Landbrug: <i>"2.2 Bemærkninger vedr. undtagelse af udtagne arealer fra GLM 6-kravet</i> Bæredygtigt Landbrug anerkender det som et positivt skridt, at der med den foreslåede ændring indføres en undtagelse til jorddækkekravet i bekendtgørelsens § 9, stk. 1, nr. 5. Enhver bevægelse i retning af større fleksibilitet og en mere praksisnær regulering for erhvervet er som udgangspunkt positivt. Den foreslåede lempelse kan imidlertid ikke vurderes isoleret. Efter det foreliggende udkast synes undtagelsen i praksis at være betinget af, at landbrugeren samtidig indgår en særskilt nationalt eller EU-finansieret aftale. Dette giver anledning til betydelige betænkeligheder. For det første må det fremhæves, at sådanne aftaler ofte fremstår uigennemsigtige i deres konkrete rækkevidde og konsekvenser. Det kan være vanskeligt for den enkelte lodsejer på forhånd at overskue og	SGAV noterer sig Bæredygtig Landbrugs bemærkninger. Da bemærkningerne ikke ses at vedrøre indholdet af selve undtagelsen eller betingelserne for at gøre brug af undtagelsen, men derimod vedrører de bagvedliggende udtagningsprojekter, finder SGAV ikke anledning til at forholde sig nærmere hertil i forbindelse med nærværende høring, hvis tema er konditionalitetsbekendtgørelsen.

gennemskue de fremtidige forpligtelser, begrænsninger i rådigheden over arealet samt de eventuelle afledte konsekvenser for driften og økonomien. Der er altså tale om dispositioner, som kan have betydelige konsekvenser langt ud i fremtiden, uden at landbrugeren har et fyldestgørende besluthningsgrundlag.

Bæredygtigt Landbrug finder derfor, at myndighederne bør sikre, at lodsejeren får et klart og fyldestgørende besluthningsgrundlag, før der indgås i sådanne ordninger. Det bør fremgå tydeligt, hvilke forpligtelser der følger med projektet, hvilke begrænsninger der pålægges arealet, og hvilke konsekvenser det kan få for ejendommens værdi og omsættelighed.

De økonomiske konsekvenser bør i den forbindelse tillægges større vægt. Permanente begrænsninger i rådigheden over landbrugsarealer kan have negativ betydning for ejendommens finansiering, omsættelighed og markedsværdi, herunder f.eks. ved salg. Fremtidige købere og långivere vil naturligt være tilbageholdende over for arealer, der er pålagt eller risikerer at blive pålagt usikre eller langvarige restriktioner. Disse forhold bør indgå tydeligt i myndighedernes vurdering af reglernes samlede erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Det bør endvidere overvejes, om undtagelsen bør gælde fra det tidspunkt, hvor arealet er omfattet af et bindende tilsagn eller en endelig projektbeslutning, og ikke først når anlægsarbejdet er fysisk påbegyndt på arealet.

2.3 Konklusion

Der opstår dermed et paradoks i reguleringen: På den ene side præsenteres erhvervet for en tilsyneladende lempelse af et eksisterende krav, men på den anden side gøres denne lempelse afhængig af en ny og potentielt vidtgående aftaleretlig binding og regulering.

Den såkaldte "gulerod" mister således sin værdi, når adgangen til lempelsen forudsætter, at landbrugeren accepterer vilkår, som i mange tilfælde ikke kan gennemskues. Overordnet set risikerer ændringen derfor at fremstå mere symbolsk end reel."	
Landbrug & Fødevarer: <i>"Ny undtagelse til Jorddækkekravet (GLM 6)</i> Den væsentligste ændring vedrører en ny undtagelse for jorddækkekravet (GLM 6). Ændringen har også tidligere været i høring i forbindelse med ændring af CAP-planen. Det fremgår af høringsmaterialet, at undtagelsen aktuelt vedrører etableringstilsagn under følgende ordninger: • Vådområde- og lavbundsprojekter • Vand- og Klimaprojekter • Klima-lavbundsprojekter, kvælstofvådområdeprojekter og fosforvådområdeprojekter Landbrug & Fødevarer kvitterer for den nye undtagelse, som vil muliggøre etablering af udtagingsprojekter allerede i efteråret uden at påbegyndelsen af projektet medfører overtrædelse af GLM 6. Landbrug & Fødevarer vil dog gerne supplerende påpege, at det er vigtigt, at bestemmelsen også dækker projekter iværksat af Klimaskovfonden og andre private fonde, minivådområder og arealer, hvor der etableres skov. Det er vigtigt, at det beskrives grundigt i vejledningen, hvornår et projekt er omfattet af undtagelsesbestemmelsen. Derudover ønskes det, at samme undtagelse gælder for andre typer af anlægsarbejder, som for eksempel dræning, nedgravning af elkabler og arkæologiske undersøgelser."	SGAV noterer sig Landbrug & Fødevarers bemærkninger, men vurderer det ikke muligt at udforme undtagelsen i bekendtgørelsen, så den også omfatter de projekter og tilfælde, som Landbrug & Fødevarer nævner. Den nye undtagelse har til formål at sikre, at GLM 6 ikke udgør en hindring for fysisk påbegyndelse af udtagingsprojekter af det indhold, som er nævnt i bestemmelsen, dvs. at arealet permanent skal fastholdes som græs- eller naturareal med naturlig vandstand. Undtagelsen er endvidere fastlagt inden for rammerne af den ændring til den danske CAP-plan, som er notificeret til EU-Kommissionen. Der henvises herved til den tidligere høring af 12. februar 2026 over miljørapport vedr. ændring af CAP-planen 2023-2027 (https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/71012). Det bemærkes, at undtagelsen ikke er afgrænset efter, om projektet gennemføres af en offentlig eller privat aktør, men på om projektet er omfattet af en relevant projektordning, der opfylder betingelserne i undtagelsesbestemmelsen. Afgrænsningen af undtagelsen til de angivne projekttyper, hvor kravene til tinglysning af servitutter med det nævnte indhold specifikt følger af lovgivningen (i form af bekendtgørelser om projektordningerne), vurderes nødvendig for at sikre, at de undtagne projektarealer i alle tilfælde klart lever op til ovennævnte formål og ligger inden for rammerne af den danske CAP-plan. Det bemærkes, at undtagelser fra GLM 6 alene kan fastsættes inden for de rammer, som følger af forordningsgrundlaget, jf. navnlig artikel 13 i

	CAP-planforordningen (forordning (EU) 2021/2115) og beskrivelsen af GLM 6-normen i bilag III til denne forordning.
Andre bemærkninger	
Bæredygtigt Landbrug: <i>"2.1 Bemærkninger vedr. social konditionalitet</i> Generelt må det fastslås, at der bør indføres en lempelig sanktionering ved overtrædelse af social konditionalitet, særligt henset til, at flere tilskudsordninger er omfattet, og at der kan blive tale om "dobbelt sanktionering". Bæredygtigt Landbrug finder det grundlæggende problematisk, at regler om arbejdsmarked og arbejdsgiverforpligtelser kobles direkte til udbetaling af landbrugsstøtte. Landbrugere over en bred kam er naturligvis indforståede med at overholde regler for udbetaling af landbrugsstøtte, men dansk landbrug oplever år for år en skærpelse af kravene for at modtage landbrugsstøtte. Det skaber øget kompleksitet og usikkerhed for den enkelte bedrift. På den baggrund bør der udvises tilbageholdenhed med at udvide kravene, der kan påvirke støtten, særligt når der er tale om regler, som allerede håndhæves gennem andre myndighedssystemer."	Som anført ifm. tilsvarende bemærkninger ifm. tidligere høring over konditionalitetsbekendtgørelsen skal SGAV henvise til, at systemet med social konditionalitet er forordningsbestemt, hvorfor SGAV ikke finder anledning til at forholde sig til systemets eksistens ifm. nærværende høring. SGAV noterer sig dog Bæredygtig Landbrugs holdning hertil. Sanktionsniveauet for social konditionalitet i Danmark er fastlagt inden for rammerne af artikel 89, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2116, herunder kravet om, at sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning, samt henvisningerne til bestemmelserne om sanktionsniveau i artikel 85 i samme forordning.
Landbrug & Fødevarer: <i>"Økologer grønne per definition</i> I den nye version af bekendtgørelsen justeres også beskrivelsen af, at certificerede økologers økologisk drevne arealer og arealer under omlægning til økologi anses for at overholde de fleste af GLM-kravene, jf. den seneste forenklingsspakke fra EU. Landbrug & Fødevarer bemærker i den sammenhæng, at det er en stor udfordring, at der p.t. er meget lang sagsbehandlingstid på en anmodning om økologiautorisation. Dette medvirker til uklarhed om, hvorvidt arealerne	SGAV noterer sig Landbrug & Fødevarers bemærkninger. Det bemærkes dog, at "anses for at overholde"-bestemmelserne for økologer er uændrede i forhold til ændringsbekendtgørelse nr. 205 af 29. januar 2026, og at der nu alene er tale om, at bestemmelserne indarbejdes i den nye hovedbekendtgørelse om konditionalitet. Der er endvidere ved bestemmelserne alene tale om gengivelse af bestemmelser fra forordning (EU) 2025/2649 af 19. december 2025, som forenkler konditionalitetssystemet for økologer ved automatisk anse landbrugere

kan anses for at overholde de pågældende GLM-krav (og dermed de facto er undtaget fra kravene), eller om der konkret skal sikres overholdelse af kravene. Det kan være meget tilfældigt, hvor lang tid der går for den enkelte ansøgning om økologiautorisation. Derfor opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at sagsbehandlingstiden reduceres betydeligt, eller at det alternativt sikres, at undtagelsen gælder fra det øjeblik, der søges om økologiautorisation og bedriften tildeles et autorisationsnummer.”	med økologicertificering for at overholde de nærmere angivne GLM-regler på arealer, der er omlægning eller allerede omlagt til økologi. Grundet ophængen i forordningsgrundlaget er der ikke mulighed for i bekendtgørelsen at ændre på, hvornår et areal er omfattet af ”anses for at overholde”-reglen. Som angivet i ”Spørgsmål og svar om undtagelser til konditionalitet” af 3. marts 2026, skal landbrugere <i>frem til modtagelsen af økologicertificeringen</i> opfylde GLM-reglerne som hidtil for ikke at risikere nedsættelse af landbrugsstøtten under konditionalitet. Der henvises nærmere til side 2f. i spørgsmål/svar-teksten, som er tilgængelig her. Uden at dette berører ovenstående, kan SGAV oplyse, at styrelsen inden længe forventer at kunne informere nærmere om behandlingen af sager, hvor der ved kontrol er konstateret overtrædelser af de omhandlede GLM-regler i perioden mellem indgivelse af ansøgning om økologicertificering og udstedelse af økologicertifikatet.
Landbrug & Fødevarer: ”<i>Det nye bedriftsbegreb</i>” Selvom det nye bedriftsbegreb for konditionalitet ikke konkret er i høring, giver høringen af bekendtgørelsen anledning til, at Landbrug & Fødevarer gerne vil påpege nogle konkrete udfordringer og manglende afklaringer vedrørende det nye bedriftsbegreb. Indledningsvist skal Landbrug & Fødevarer naturligvis bemærke, at det efter vores opfattelse er Kommissionens nye tolkning, der er i direkte modstrid med den afklaring, der kom fra Europa-Kommissionen i forbindelse med indførelsen af styrelsens ekstra kontrol af bagvedliggende ejerforhold (den såkaldte omgængelseskontrol) efter Rigsrevisionens kritik i 2021. Her kontrolleres og sanktioneres der ikke på tværs af CVR-numre, medmindre en bedrift er blevet kunstigt opdelt med det ene formål at skabe en støttefordel. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse fremstår hjemlen til opstramningen ikke entydig,	Da bemærkningerne ikke vedrører den konkrete bekendtgørelsesændring, som er temaet for høringen, behandles de ikke nærmere her, idet SGAV vil besvare bemærkningerne særskilt over for Landbrug & Fødevarer. Det kan dog her bekræftes, at GLM 10 i henhold til den politiske delaftale af 3. december 2025 om overgang til ny kvælstofreguleringsmodel, udgår med virkning fra 2027. Der henvises til afsnittet ”Håndtering af braklægningskrav” i delaftalen, der kan tilgås via følgende link: https://sgav.dk/alle-nyheder/nyheder/2025/dec/politisk-aftale-om-kvaelstofregulering-er-paa-plads. Ændringen af CAP-planen, som er en forudsætning for GLM 10’s ophør, forventes gennemført i andet halvår af 2026. Dette skal ses i lyset af, at 4 pct.-kravet under GLM 10 ligger udover forordningsgrundlagets minimums krav til GLM-krav, der gælder for landbrugere som obligatorisk del af konditionalitet.

og vi er derfor helt uforstående over for, hvordan Europa-Kommissionen pludselig er kommet til et helt andet resultat.

Konkret savner Landbrug & Fødevarer fortsat en række afklaringer på, hvornår der er tale om gentagne overtrædelser under det nye bedriftsbegreb, og en bekræftelse af, at det nye bedriftsbegreb alene anvendes fremadrettet og derfor i tilfælde af gentagne overtrædelser ikke lægges ned over tidligere overtrædelser i CVR-numre, som nu anses for at være én bedrift. I høringssvarsnotatet i forbindelse med høringen af den opdaterede vejledningstekst om bedriftsbegrebet henviser SGAV til, at sanktionsvejledningen vil blive opdateret. Landbrug & Fødevarer har indtil nu ikke konstateret, at dette er sket.

Derudover blev Landbrug & Fødevarer i forbindelse med kontroldagen på Augustenborg Slot i maj opmærksom på, at ikke kun kontrol og sanktioner, men også regeloverholdelse af konditionalitetskrav bliver vurderet på tværs af CVR-numre, hvis tilknyttede bedrifter betragtes som én samlet bedrift efter det nye bedriftsbegreb. Dette er ikke tidligere blevet meldt ud af styrelsen, og det giver udfordringer, blandt andet i forhold til gældende valideringer for undtagelser fra GLM-kravene i Tast-selv. De vil ikke være retvisende, hvis der er tilknyttede bedrifter.

En praksis, hvor regeloverholdelse vurderes på tværs af bedriften uden en tilsvarende tilpasning af vejledning, digitale værktøjer og kontrolgrundlag, vil skabe betydelig retlig usikkerhed og gøre det vanskeligt for landbrugerne at indrette sig efter reglerne. Vi skal derfor anmode styrelsen om at bekræfte, at regelefterlevelse i indeværende støtteår vurderes inden for den enkelte enhed og ikke samlet for bedriften.

Der er et stort behov for kommunikation og en præcis afklaring af, hvad der gælder, samt for at sikre, at vejledningsmateriale og IT-systemer afspejler de gældende regler korrekt. Det skal derudover sikres, at

ansøgere, som har indrettet sig i tillid til valideringer i Tast-selv, ikke kommer i klemme.

For det tilfælde, at regelefterlevelsen fremadrettet skal ske på tværs af CVR-numre, er det vigtigt, at det ikke kun gælder i forhold til undtagelsesbestemmelser, men også i forhold til de fordele, som der kan være forbundet med regeloverholdelse på tværs af CVR-numre. For så vidt angår regeloverholdelse på tværs af CVR-numre, er Landbrug & Fødevarer ved at udarbejde en særskilt uddybende henvendelse til SGAV om dette.

Berigtigelse

Ved kontroldagen i Augustenborg, blev det præsenteret af SGAV, at det nu er muligt at berigtige sin ansøgning efter ansøgningsfristen, fx hvis der er anmeldt forkert afgrødekode. Dette er meget relevant i fht. sikring af overholdelsen af afgrøderotationskravet (GLM 7). Derfor opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at proceduren for berigtigelse bliver beskrevet i relevant vejledningsmateriale m.v.

Ønsker om justeringer til 2027

Sidst men ikke mindst vil Landbrug & Fødevarer gerne minde om vores ønsker til justering af GLM-kravene til 2027. Det gælder bl.a. afgrøderotationskravet (GLM 7). Vores ønsker er følgende:

1. Der gives mulighed for, at danske landmænd kan opfylde GLM 7 ved anvendelse af afgrødediversificering.
2. Afgrøderotationskravet forenkles, så 3-årsreglen fjernes.
3. Det skal sikres, at det er muligt at dyrke vårbyg med efterafgrøder mere end 3 år i træk. Hvis ikke dette bliver muligt, vil det give alvorlige udfordringer for landmænd i de vandoplande, der fremadrettet har et kvælstofindsatsbehov. Det gælder ikke mindst i vandoplande, der reguleres helt til det såkaldte braklægningspunkt – som svarer til at dyrke vårbyg med efterafgrøder.

Derudover vil vi gerne have bekræftet, at fireprocentskravet (GLM 10) bliver afskaffet i 2027.”	
---	--